

Ob stoletnici šole v Bukovščici

Sto let, sto generacij, stotine spominov ...

Alenka Magajne Germ

Tinka Eržen

Martina Potočnik

Tinkara Šušteršič

Evgen Benedik

Osnovna šola Bukovščica je podružnična šola Osnovne šole Ivana Groharja Škofja Loka. Šola se nahaja v Selški dolini. Pričetki poučevanja v Bukovščici segajo vse v leto 1871, ko sta učence poučevala duhovnik in organist. Prva leta je šola imela svoje prostore v župnišču, od leta 1912 dalje pa v novo zgrajenem šolskem poslopju, kjer poteka pouk še danes. V svoji 100-letni zgodovini je šola gostila več kot 1.000 otrok in več kot 40 učiteljev, vsak pa ima na šolo prav posebne spomine. Šola je bila in še vedno je ne samo vir znanja, ampak tudi prostor za kulturne prireditve in druženja. Ob stoletnici šole je izšel tudi zbornik 100 let šole v Bukovščici s podrobnejšo zgodovino in pomenom same šole za kraj. Nekaj spominov, predvsem utrinkov na pripravo in samo praznovanje stoletnice šole v Bukovščici, smo zbrali in predstavili v nadaljevanju prispevka.

Bukovščica

Bukovščica je vas v občini Škofja Loka. Leži v Selški dolini na nadmorski višini 450 metrov in je od Škofje Loke oddaljena 13 kilometrov. Ima približno 150 prebivalcev. Vas trenutno šteje okoli 20 naseljenih hiš, saj nobena ni prazna. Samo še Pr Brnk imajo nekaj živine. Zaposlitev, kot v ostalih vaseh, imajo ljudje v Selški dolini in okolici. Vse površine so skrbno obdelane. Jedro vasi je strnjeno v dolini, ob sotočju Potoške in Korenove grape. Obdajajo jo Hrastnik, Hrastin in Dobrava. Po teh hribih so razmetani zaselki Laško, Dunaj, Hrib, Kras, Plana in samotna Gorepčarjeva kmetija, ki prav tako spadajo k vasi Bukovščica. V vasi sta župnijska cerkev in podružnična šola, ki so jo zgradili leta 1912. Včasih sta bili v vasi tudi gostilna in trgovina.

Zdajšnja vas se je kot naselbina zaradi lege ob potoku prvotno imenovala "In dem Pach". Današnje ime je dobila zaradi velikega števila bukev, ki so rastle v okolici. Danes v teh krajih prevladujejo predvsem iglavci zaradi nekdanjega aktivnega oglarjenja. Oglje so namreč kmetje prodajali fužinam (Železniki, Jesenice) in posameznim kovačem. Območje je bilo naseljeno že v 13. stoletju, ko sta tam stali dve kmetiji. Konec stoletja je bila zgrajena stara

cerkev, ki je stala na hribu nad vasjo. Nova cerkev, ki stoji še danes, je bila zgrajena v 17. stoletju, so jo pa kasneje povečali. V obdobju od 16. do 18. stoletja se je "In dem Pach" preimenoval v Bukovščico.

Bukovščica se je skozi stoletja počasi večala, nastajale so nove kmetije z mlini in nekaj časa je bila v vasi tudi žaga. Kmetje so se sprva preživljali s kmetijstvom. Gojili so pšenico, oves, rž, ječmen, ajdo in proso. Sadili so koruzo in krompir. V Bukovščici so bili tudi trije mlini: Pr Aleš ter Lunarjev in Kocjanov mlin. Mlinar je žito zmlel v moko, iz katere so potem gospodinje pekly kruh in kuhale žgance. Za večje praznike, kot so velika noč, božič in farno žegnanje (semenj), pa tudi štruklje (potico). Tudi blago za oblačila so izdelali doma. Sejali so lan. Iz lanu so pridobivali predivo, ki so ga spredli, tkalec pa ga je stkal v platno. Zadnji tkalec v vasi je bil Špilarjev oče. Tudi volno so pridobivali s pomočjo domačih ovac, ki so jih ostrigli dvakrat na leto.

V prvi polovici 20. stoletja je bilo na polju ob robu starega jedra zgrajenih več novih stanovanjskih hiš in takrat se je vas najbolj povečala. 26. decembra 1953 je v vasi zagorela električna luč. Prvi telefoni so zazvonili 25. decembra 1986. Leta 1996 je bilo razširjeno pokopališče in zgrajena mrliška vežica.

Zbral in zapisal Damjan Vidmar, Bukovščica.

Šola pred prvo večjo prenovi, ki je bila leta 1986. Foto: arhiv Tinke Eržen (po domače Jeričkove) iz Bukovščice

Osnovna šola Bukovščica

Šola v Bukovščici deluje od leta 1909, prej (od leta 1871 dalje) sta učence poučevala duhovnik in organist. Prva leta je imela svoje prostore v župnišču, od leta 1912 dalje pa v novem šolskem poslopiju. Šolski okoliš je že takrat obsegal Bukovščico z zaselki Hrib, Kras, Laško in Plano, Pozirno z zaselkom Potok, Strmico, Lavtarski Vrh, Planica, Čepulje in Knape z zaselkom Hudi Laz. Šola je bila do leta 1937 enorazrednica, nato dvorazrednica. Po drugi svetovni vojni je število učencev precej nihalo. V šolskem

letu 1951/52 je imela tri oddelke, nato dva in v šolskem letu 1954/55 štiri oddelke. Od leta 1956 dalje so hodili učenci višje skupine v šolo na Bukovico, dokler jih niso v šolskem letu 1964/65 prešolali na osnovno šolo v Škofji Loki. S 1. 1. 1963 je postala šola v Bukovščici najprej podružnica Osnovne šole Bukovica, s 1. 9. 1963 pa Osnovne šole Škofja Loka (od leta 1966 Osnovna šola Petra Kavčiča). Z delitvijo te šole na dve popolni osemletki je leta 1985 postala podružnica Osnovne šole Ivana Groharja Škofja Loka.

Učitelji skozi čas

V spodnji preglednici so zbrani vsi učitelji, ki so poučevali in ki še poučujejo v podružnični osnovni šoli Bukovščica.

Učitelj/-ica	Obdobje dela na šoli
Iva Mrhar	marec 1909–februar 1912
Marija Papler	februar 1912–december 1917
Angela Groznik	december 1917–julij 1920
Štefan Shein	julij 1920–september 1922
Lucijan Orel	september 1922–julij 1926
Ivana Kušar (nadomeščala Lucijana Orla)	oktober 1924–april 1925
Oskar Hrast	julij 1926–1948
Helena Krušič	september 1937–april 1940
Hans Pirsch (vodil tečaj nem. jezika)	14. 7. 1941 – 14. 8. 1941
Wilhelm Kunsternigg (vodil tečaj nem. jezika)	14. 8. 1941–14. 9. 1941
Irma Humar (Tomažin)	1948– januar 1949
Frančiška Gruber Leben	februar 1949–1952
Albin Rehberger	1952–1953
Angela Rozman	1953–1956
Bernik Jožef – praktikant	v letu 1956
Marjan Kne	1956–1959
Janez Robas – praktikant	v letu 1959
Milena Kumelj	1959–1960
Ivanka Žakelj – praktikantka	v letu 1960
Julči Strnad	1960–1961
Miroslava Črtalič	1961–1964
Ljudmila Volčjak	1964–1967

Učitelj/-ica	Obdobje dela na šoli
Zofka Bernik	1967–2007
Katarina Walland – nadomeščanje	februar–junij 1969
Nana Jugovic	september–oktober 1970
Ivanka Demšar – nadomeščanje	marec–junij 1974
Jerneja Tolar	1987–2002
Klara Omejec – nadomeščanje	1989–1990
Marjeta Demšar – nadomeščanje	1990–januar 1991
Alenka Magajne Germ	2002–
Valentina Eržen (spremljevalka gibalno ovirani deklici ter vodenje jutranjega varstva)	2002–2007 2008–junij 2010 september 2011–
Tadeja Knific	2002–2003
Andreja Lotrič – nadomeščanje	2004–april 2005
Tanja Veber	maj–junij 2005
Irena Benedičič	2005/2006 – nadomeščanje 2007/2009
Tinkara Žakelj	2005–
Nina Cvek	februar 2009–marec 2010
Andreja Držič	maj 2010–junij 2011
Martina Potočnik	2011–
Mihela Kokelj	september 2011–marec 2012
Barbara Pisk	marec–junij 2012
Luka Rejc	marec 2012–oktober 2012

V šolskih prostorih so stanovali učitelji z družinami: Oskar Hrast, Franciška Gruber Leben, Marjan Kne in Zofka Bernik (do leta 1975).

Šolska kronika

Učitelji so v večini sproti za vsako šolsko leto posebej vodili šolsko kroniko, v kateri so zapisali posebnosti tistega leta. Celotno šolsko kroniko smo zbrali in uredili ter jo izdali v zborniku 100 let šole v Bukovščici, zanimivejši izseki pa so predstavljeni v nadaljevanju.

Začetki poučevanja otrok v Bukovščici segajo že v zadnja trideseta leta 19. stoletja. Leta 1871 naj bi šolo, ki jo je vodil župnik s pomočjo organista, obiskovalo 71 otrok. Tudi šola je nekaj časa še gostovala v župnišču. 8. 3. 1909 je zaradi obolelosti župnika

prišla poučevat Iva Merhar. Okrajni šolski svet v Kranju je 7. 11. 1907 sklenil, da se postavi šolsko poslopje, a so prebivalci Bukovščice potrebovali skoraj tri leta, da so se 7. 8. 1910 zedinili, kje bo ta stavba stala. Temelje so nato začeli kopati že v jeseni 1911, leto kasneje je sledila slovesna otvoritev šole. Spomladi 1913 se je uredil vrt. 4. 3. 1937 je bilo sklenjeno, da se ustanovi še en oddelek in 30. 9. istega leta je mlajšo skupino prevzela Helena Krušič. Okoli leta 1956 pa je bila ta ukinjena, saj so bili starejši učenci (5. r.) prešolani na Bukovico in kasneje v Škofjo Loko. Dva oddelka sta na šoli delovala spet leta 1987, ko je prišla na šolo učiteljica Jerneja Tolar.

Ohranjeni so mnogi zanimivi zapisi iz stoletne zgodovine šole, ki nam predstavlja takratne čase. Učiteljica Iva Merhar je namreč morala poslati potrdilo, da je šolska tabla varna in da ne bo poškodovala učencev. V oktobru 1912 je učiteljica Marija Papler dobila navodila, da mora učence, ki so od doma oddaljeni več kot tri kilometre, od prvega novembra do konca januarja domov spuščati že ob tretji uri popoldne. Deželni kranjski odbor jo je tudi naprosil, naj s svetom in dejanjem podpira pokončevanje strupenih kač. Glave le-teh naj bi zbiral in pošiljal odboru. Čas prve svetovne vojne je bil hud čas za vse. Učenci in učiteljica so nabirali kovine in hrano za vojsko. Deklice so pletle nogavice, rokavice, dokolenke, šale, čepice ..., učenci so delali papirnate podplate za čevlje in zbirali liste robide za čaj. Otroci so morali prevzeti dela odraslih. Učiteljica je sodelovala pri popisu dobrin. Širiti je morala državno propagando – vojna posojila, oddaja žlahtnih kovin itd. Učiteljica Angela Groznik je tako kot njeni učenci živela v hudem pomanjkanju. Njen mesečni dohodek je znašal 66–83 kron, kilogram masti je stal 40–50 kron, par čevljev pa 100–200 kron. Da bi bilo vse še slabše, je 7. 5. 1915 izbruhnil požar v Knapih. Učiteljica je v šoli skrbela za triletnega Franca Pintarja, ki je pri požaru utrpel hude opekline, a pomagati mu ni mogla. Pouk je bil močno okrnjen in je potekal večinoma samo v dopoldanskem času. Pogosto se je zaradi pobiranja pridelkov začel tudi malo kasneje.

Šola je bila dolgo časa tudi mesto, kjer so otroke cepili proti nalezljivim boleznim, zato so se otroci šole bali. Najpogosteje so omenjena cepljenja proti kozam in pregledi za tuberkulozo. Cepili pa so tudi proti davici. Po drugi svetovni vojni pa se pojavijo tudi letaki, ki ozaveščajo o garjah in pegavici. Kot bolezni pa se skozi zgodovino omenjajo tudi ošpice, španska gripa, oslovski kašelj, škrlatinka ... Šolsko lekarno so v šoli dobili v šolskem letu 1925/26. Ti stega leta je učitelj Lucijan Orel zapisal, da so otroci slabo prehranjeni, zato slabo razviti in bledikavi.

Zbrala in uredila učiteljica Tinkara Šušteršič.

Novejša kronika

Delovanje šole je lahko uspešno le s sodelovanjem

S šolskim letom 2009/2010 se je začelo intenzivno sodelovanje z občino Škofja Loka, s krajevno skupnostjo Bukovica-Bukovščica, z Razvojno agencijo Sora, LAS Škofja Loka in rokodelskim centrom DUO.

Oktober 2009 so nam na pomoč priskočili krajanji, ki so s svojim prostovoljnim delom pripravili teren za izgradnjo oz. montažo novega otroškega igrišča. Treba je bilo izruvat nekaj grmovja ter iz gredice populiti ostanke cvetlic.

Čeprav so bile počitnice, je bilo zagotovo nekaj pogledov uprtih na šolsko dvorišče, kjer se je postavljalo naše novo otroško igrišče. Na polovico šolskega dvorišča smo postavili šestkotno plezalno igralo, leseno hiško, gugalno na vzmet, leseno gred in gibajoči most.

18. 3. 2010 smo za otroke in njihove starše ter za krajevno skupnost in širšo javnost pripravili pomladno prireditev z otvoritvijo novih igral. Rdeča nit le-te je temeljila na želji večine staršev in učiteljev. Našo mladino želimo spet zvabiti na igrišča, na svež zrak ter jih prikrajšati za nekaj uric televizije in računalnika.

Razvojna agencija Sora nas je 5. 6. 2010 povabila na 8. teden podeželja na Loškem. Prirejen program naše pomladne prireditve so vključili v osrednje kulturno dogajanje na Mestnem trgu v soboto, 5. 6. 2010.

Iz podjetja Palisada so 3. 6. 2010 prišli na ogled naše stare in precej dotrajane ograje na pročelju šole. Nekaj sredstev je ostalo še od projekta Gremo na igrišče, za precej dodatnih sredstev pa smo zaprosili krajevno skupnost, ki nam je tudi ugodila. Tako smo dobili novo panelno ograjo, ki je lepša, predvsem pa za šolske in vaše otroke zagotavlja veliko večjo varnost.

V šolskem letu 2010/2011 smo intenzivno sodelovali s številnimi zunanji sodelavci – rokodelci.

S tem se je začelo tudi sodelovanje z rokodelskim centrom DUO. Na obisk smo povabili etnologinjo go. Katko Žbogar, ki nam je predstavila delo etnologa. V nadaljevanju pa so nas obiskovali lokalni rokodelci, s katerimi smo za otroke organizirali delavnice. V teh delavnicah so učenci spoznavali različne materiale, s katerimi ustvarjajo rokodelci. Učenci so ob njihovi pomoči tudi sami ustvarjali lastne izdelke.

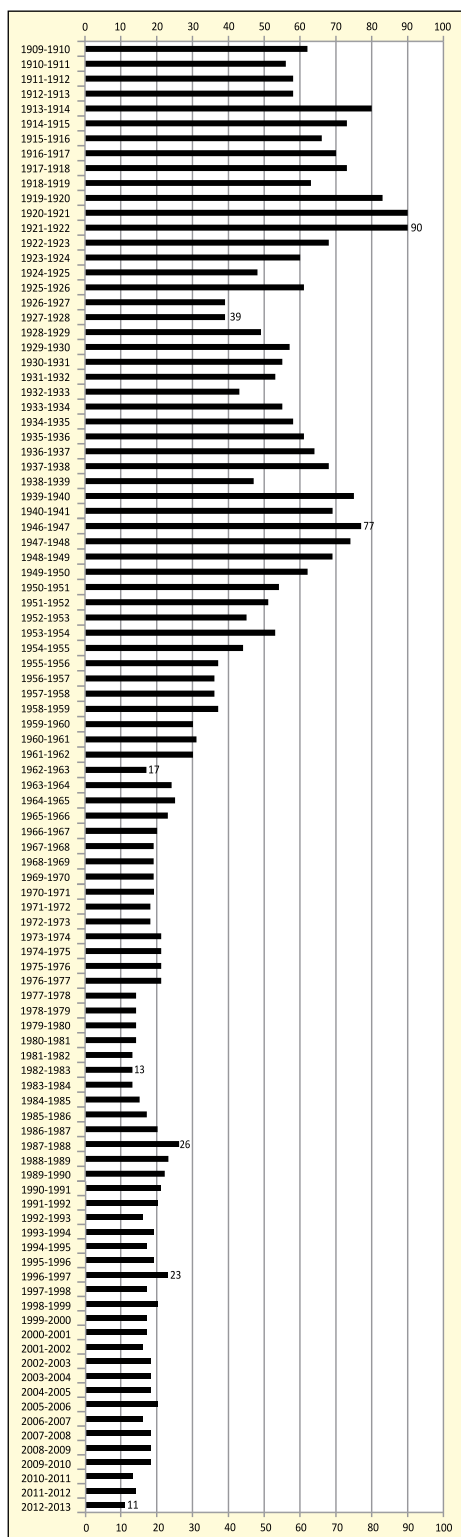
V letu 2010/2011 smo se vključili tudi v projekt Babica pripoveduje o zeliščih. Takrat smo zasadili zeliščni vrt in z učenci vsako leto izvedemo tudi dve delavnici, v okviru katere otroci spoznavajo različna zelišča in njihovo uporabo.

Leto 2011/2012 je zaznamovalo sodelovanje s PGD Bukovica. Izvedli smo evakuacijo. V sodelovanju z rokodelskim centrom DUO smo bili maja skupaj z lokalnimi rokodelci na nagradni ekskurziji v Slovenj Gradcu. Med prvomajskimi počitnicami je bila nameščena tudi mala čistilna naprava, katere otvoritev so obogatili učenci s predstavitev starih ljudskih iger.

Zadnje šolsko leto so zaznamovale priprave na zaključno prireditev. V tem letu smo intenzivno sodelovali s krajani, ki so sodelovali s pisnimi prispevki in zbiranjem zgodovinskih virov, ki smo jih tudi vključili v zbornik. Prav tako so z različnimi točkami sodelovali na številnih prireditvah, pomagali pri postavitvi scene ter s pripravo domačih dobrot posladkali obiskovalce.

Grafični prikaz števila otrok v Osnovni šoli Bukovščica

V prikazu nismo upoštevali nedeljske šole in ponašljalne šole. Z upoštevanjem tega podatka bi število šolarjev v določenih letih tudi preseglo število 100. V letih 1941–1945 je bila šola zaradi druge svetovne vojne zaprta. Iz grafikona vidimo, da se število otrok v šoli zmanjšuje. Podatke je zbral Zlatko Košič, ravnatelj OŠ Ivana Groharja od leta 1992 do leta 2012.

Spomini na šolo žene nekdanjega učitelja Marjana Knetu

Marija Kne je vdova po učitelju Marjanu Knetu, ki je poučeval v Bukovščici v letih 1956–1959.

Mama učitelja Marjana je prišla k njegovi družini, ko se je upokojila. Do takrat je delala v Kovorju kot babica. Pri rojstvu je pomagala več kot tisoč otrokom na domu. Ob upokojitvi je bila stara 64 let.

Gospod Marjan je najprej učil v Zabrdi pod Ratitovcem, kjer je spoznal soprogo Marijo, s katero sta imela tri otroke. Njegovo učiteljevanje je zaznamovalo veliko selitev. Ko je odslužil vojake, je jeseni leta 1952 šele oktobra prišel v Zabrdi. Leta 1953 se je poročil z domačinko Marijo. Po dekretu šolskega nadzornika sta se po treh letih preselila v Bukovščico, kjer so bili tri leta. Takrat je v Bukovščico vodila makadamska pot. Iz Bukovščice so se selili v Selca. Po treh letih v Selcih so se selili v Železnike, od koder so se na lastno željo preselili v Predoslje, kjer so imeli sorodnike.

Ga. Marija, vdova g. Marjana, odgovarja na vprašanje, kako se ji zdi, da jih je sprejelo okolje:

"Tam je bilo zelo lepo. V Bukovščici sem bila rada. K Brnkovi Zofki smo hodili po mleko. Takrat smo bili mladi. Najraje sem imela Dobrnkovo Katrco. Ljudje so bili preprosti, kmečki, prijetni. Takrat televizije ni bilo, radijski sprejemniki so bili redki. V šoli so ga imeli."

Po sredini šole je vodila veža. Šola je imela sprednja in zadnja vrata. Na levi strani je bil razred, na desni stanovanje. Stanovanje je bilo žalostno, visoko. Na tleh so bile kar bule. Stanovanje je imelo: sobo s kaminom, dnevno sobo, v eni sobi je bila mama, v tretji pa spalnica. Kopalnice niso imeli. Bil je samo en umivalnik. Včasih je bilo glasno, vendar jih ni motilo, saj so bili mladi. Na vrh so vodile lesene stopnice. Tam je bila neke vrste knjižnica. Pred šolo je bil velik vrt, levo in desno od poti, ki je vodila v šolo.

Ko je Marjan učil, je žena skrbela za hčeri in vrt.

Marjanova mama je kuhala za učence, tako se spominjajo bivši učenci. Iz Amerike so poslali mleko v prahu, moko in sir, v nekakšnih škatlah. Kruh je

vozil šmec. Včasih ga je spekla mama. Malica je bila skoraj zastoj. Ona je to delala zelo rada, saj je bila rada med ljudmi. Kuhala je v stanovanju, jedli so v učilnici.

Marjan je bil takrat edini učitelj. Otrok je bilo veliko. Razred je bil poln. Tako je učil cel dan, dopoldne in popoldne. Utrujen ni bil pretirano. Bil je mlad. Takrat se niso pritoževali, ampak so samo delali. Zadovoljni so bili z vsako rečjo. Zelo uspešen je bil pri učenju iger.

Bukovščica je bila takrat čisto kmečka. Imeli so trgovino, v kateri je bila Ivanka, ki je bila zelo ustrezljiva.

Marjan je igral violino. Naučil se jo je igrati, ker je bil veliko sam doma (mama je bila babica). Najprej se je učil igrati bisernico.

Soričani, Marjanova družina in učenci so šli skupaj na šolski izlet na morje na Hrvaško z avtobusom. Malo so se vozili po morju.

Šolo so nadzorovali šolski nadzorniki. Takrat je bil nadzornik g. Pipp, ki je učiteljeval v šoli v Žabnici. Na njegov obisk je moral biti učitelj pripravljen.

Leto 1958, družina Marjana Knetu, učitelja v Bukovščici. Foto: arhiv Marije Kne

Pokazati je moral priprave. Čas za pisanje priprav je bil odvisen od tega, koliko si kompliciral. Nadzornik je tudi vprašal učence, da je preveril njihovo znanje.

Bukovščice se rada spominja po spontanosti, resničnosti. Ni bilo zahrbtnosti.

Zapisala Alenka Magajne-Germ po pripovedovanju Marije Kne, vdove po učitelju Marjanu Knetu (poučeval v letih 1956–1959).

Zbranih imamo še več spominov nekdanjih vodstvenih delavcev in učiteljev iz različnih obdobj. Le-ti so objavljeni v zborniku 100 let šole v Bukovščici.

Spomini Angele Benedik (Jeralovčeve Angele), ene izmed najstarejših učenk, na šolo

"Sem Angela Benedik, rojena leta 1928, stanujoča v Knapah 18, Selca.

Včasih smo bili poimenovani kot kraj Hudi Laz.

Šolo v Bukovščici sem pričela obiskovati že pri šestih letih, to je bilo 1934. leta. Šolo sem predčasno obiskovala zato, da sva hodili skupaj s sestro Ivanko, ki je bila leto starejša. Moj učitelj je bil gospod Oskar Hrast. Veliko nas je naučil. Bil je dober učitelj.

Do 4. razreda smo bili učenci skupaj, nato pa še ponovno od 5. do 8. razreda. Pouk se je izvajal dopoldne. Spredaj v klopih so sedeli mlajši, zadaj pa starejši učenci. Bila je večja učilnica in v njej po tri vrste klopi – druga za drugo.

Športna vzgoja je bila enkrat na mesec. Telovadili smo pri Brnkovem kopišu. Za Jakom je bila pot, nato steza, ki je vodila proti Korenišku. Takrat smo bili vsi srečni. Igrali smo se z žogo, med dvema ognjema, gnilo jajce, črnega moža, skrivalnice in lovili smo se.

Na izlete smo odhajali peš (Sveti Mohor, Sveti Tomaž, Jošt, Planica), enkrat pa z vlakom (v Ljubljano). Vsako šolsko leto en izlet. Na izletih po hribih smo se igrali igro "lonec tovtč". To pomeni, da je

učitelj v zemljo zabil kol, na katerega je postavil glinen lonec. Na lonec je postavil denar (krono, dinar). Otrok, ki se je igrigral, je imel zavezane oči in palico. Učitelj ga je zavrtel. Če je otrok nato našel pot do lonca in potem še lonec razbil, je bil denar njegov in igra končana. Za ta denar je otrok po navadi v bližnji gostilni (ko so se vračali) za sebe in svoje brate, sestre kupil – štruklje. To je bilo veselja. Zgodilo pa se je tudi, da nihče od otrok lonca ni razbil.

Vsako pomlad smo pri posestnikih, ki so učitelja naprosili – "flancali smrekice". Dečki so kopali luknje, dekleta pa sadile smrekice. Bili smo v Krajc, Pr Jeralovc (dvakrat), na Lešah ... Učitelj je o željah posestnikov obvestil logarje in ti so pripravili sadike. Na kmetijah so nam priskrbeli skromno malico (čaj, jabolka, kruh).

Hrastova žena Lojzka je učila ročna dela (plesti nogavice, kvačkati, petje in gledališke igre). Tudi Hrastovi otroci so obiskovali šolo skupaj z nami. To so bili trije fantje: Oko, Radko in Vanči. Učitelj mi je večkrat rekel, naj se grem igrat z njihovimi otroki. To je dejal mojim staršem, ki so mi potem dovolili igro v nedeljo. Z Radkom sva se veliko preigrala. Njihovega najmlajšega Vančija sem veliko prepestovala. Tam sem prvič jedla marmelado.

Spomnim se, da je njihov Oko šel k avionom – zanimala so ga letala.

Učili smo se tudi pleti plevel (pri gospodinjstvu). Pleti smo potke do šole in ob šoli.

Učili smo se računanja, risanja, pisavo, slovenščino, zemljepis ... Vse smo si zapisovali v zvezke, ki smo jih takrat že imeli. Imeli smo tudi svinčnik in radirko.

Učitelj Hrast nam je zelo privzgal čut za lepo vedenje. Bonton je bil na prvem mestu. Če je slišal od koga, da ga nisi pozdravil, ko si ga srečal, si bil potem v šoli tepen. Učitelj je bil strog in nam je dal vedeti, da moraš pozdraviti tudi berača, da si vsak človek zasluži spoštovanje.

Dvakrat tedensko je imel v šoli gospod župnik tudi verouk. To je bilo ob torkih in petkih eno uro in sočasno za vse učence.

Šolske malice ni bilo, razen kar si prinesel s sabo. Za eno krono si pri Jeričevi mami Johani (tam so imeli

gostilno) dobil tri kose kruha, belega ali črnega. Sošolka Gorebčeva Marica pa je v šolo velikokrat prinesla hruške ter nam jih delila. Tam so imeli veliko sadja.

Šolo smo obiskovali skozi celo leto. Tudi pozimi. Kadar je bilo doma veliko dela in so starši prosili učitelja, da jim otroci pomagajo, je vedno dovolil, če si res delal. Doma sem ostala, ko sem pomagala pobirati krompir, izdelovati opeko ...

V Bukovščici je učila tudi gospa Helena Krušič. Učila je 1. razred. To je bila gospa nižje rasti, zaradi krajših nog je vedno nosila dolga krila.

Stanovala je v šolskem kabinetu. Kadar ni bilo učitelja Hrasta, je učila vse učence. Na podstrehi šole je bil še en šolski kabinet, v katerem so bili shranjeni učiteljevi plakati, učila, učni pripomočki.

Med vojno so učitelja Hrasta preselili na službeno mesto v Linz (Avstrija). Njegova družina je še stanovala v OŠ Bukovščica.

Dobili smo nemškega učitelja iz avstrijske Koroške. Prvi je bil Hans Pirsch. Ta ni imel ene roke. Znal je slovensko, učil je nemško. Pripravil je tudi tečaj nemščine za odrasle.

Ko je prvi učitelj odšel, je prišel drugi. Ta, se spomnim, je bil bolj temne polti, bil je že prileten, a

smo ga imeli tudi kratek čas.

Potem je prišel še tretji učitelj – še zelo mlad (mogoče okoli trideset let). Otroke je vprašal, ali kdo od odraslih zna nemško, ker mu je dolgčas, da ne more z nikomer govoriti po domače. Peljali smo ga k Martinčkovemu atu. Tam sta veselo klepetala, mi otroci pa smo odšli naprej.

Tudi prigoda Martinčkovega ata iz Knap, ki je znal govoriti nemško, saj se je naučil med prvo svetovno vojno, je zanimiva. Ko je nekoč, že davno nazaj, odšel kupit v trgovino v Stari Loki – Škofji Loki moko za domov ... Z vozom in vpreženimi konji se je pripeljal do trgovine. Vstopil in plačal je dobro moko. Slišal je besede prodajalke, ki je svojemu hlapcu dajala navodila v nemškem jeziku, naj prinese tisto ta slabo moko tam zadaj, ki bo za tega kupca čisto dobra. Martinčkov ata, ki je nemško prav dobro razumel, pa se je razhudil ter po nemško prodajalki povedal, da je on plačal dobro moko in naj mu tisto tudi naložijo.

V šoli z nemškim učiteljem smo se učili nemško, peli smo nemške pesmi, odšli na sprehod do Lunarjevega mlina, glasno smo morali peti nemške pesmi (Difajne ho ...) ter spredaj nesti nemško zastavo. Ko je v naših krajih postajalo vedno bolj nevarno, je mo-

Leto 1930, učitelj Oskar Hrast, žena Lojzka in župnik Benedičič. Foto: arhiv Tinke Eržen (po domače Jeričkove) iz Bukovščice

ral mladi učitelj, ki je imel roko malo pokvarjeno, iti.

V vsem tem času je Hrastova družina stanovala v šoli v Bukovščici. Odselili so se šele po koncu druge svetovne vojne.

Na šolska leta v Bukovščici imam lepe spomine. Sem že v letih in moj spomin se spomni že manj, mogoče bi kakšen starejši bukovški faran lahko dodal še kaj več. Otroci nekoč kot tudi danes smo bili zelo igrivi, le da so nam nekoč privzgojili veliko večjo mero spoštovanja do ljudi.

Upam in želim, da bo naša prijetno obnovljena bukovška šola dobila peruti za nadaljnje delo, pri starših pozitiven odnos do šole, v katero bodo z veseljem vozili otroke, pri krajanah pa točko našega združevanja. Prav tako mora šola v Bukovščici na široko odpreti vrata mladim – na katerih svet stoji. Mladi bi se tako družili, spoznavali, naučili kakšno igro (svoj čas smo v Bukovščici imeli pripravljenih največ kulis za igro v naši dolini) in ostajali v domačem kraju ter ga s tem pomladili."

Po pripovedovanju Angele Benedik iz Hudega Laza, Knapa, zapisala Marjetka Benedik, april 2013.

Zbranih imamo še več spominov nekdanjih učencev iz različnih obdobij, objavljeni so v zborniku 100 let šole v Bukovščici.

Kako doživljajo šolo učenci danes (šolsko leto 2012/2013)

Šolo vidim doma z balkona. Stavba mi je od zunaj všeč. V šoli je veliko prostora. Malica je čudovita. Učiteljice so malo nagajive, drugače pa dobre. Zvezkov je zame preveč.

Matic Kavčič, 1. r.

V šolo grem tako, da zraven občudujem stvari. Gotovo ni več tako, kot je bilo. Sedaj imamo veliko več lepših šolskih potrebščin. V šoli je tudi dosti igrač.

Ko je toplo, mi je še posebno všeč, ker gremo ven na igrala. Malica mi je tudi dobra, ampak še bolje bi bilo, če bi kar sami napisali jedilnik.

Zala Seljak, 1. r.

V šoli mi je najbolj všeč, ko gremo ven. Zelo rada se igram z lego kockami. Za malico najraje jem čokoladne kroglice. Moji najljubši prijateljici sta Zala in Loti. Pri pouku najraje pišem zgodnice in rišem nas tri: mene, Loti in Zalo.

Lara Stanonik, 2. r.

Danes imamo zvezke. Imamo tudi svinčnike in barvice. Včasih niso imeli čevljev. Sedaj imamo plastične igrače. V razredu je veliko plakatov. Včasih niso imeli računalnikov in avtomobilov. Tudi pouk je drugačen. Sedaj se veliko igramo. Predvsem pred poukom in po pouku. Jaz se rad igram z lego kockami. Zgradili smo si hišo. Jaz vozim rešilca. S prijatelji se dobro razumem. Pri matematiki imam najrajši Računanje je igra.

Matej Mesec, 2. r.

V šoli mi je najbolj všeč, ko se v telovadnici igramo čiščenje dvorane. Naučili smo se male tiskane črke. V šoli mi je najljubša jed mlečni gres. Med odmori se včasih igramo spomin. Na igrišču se s prijatelji igramo barvice in klavirčke. Pri učitelju Gorazdu, ki nas ima pevski zbor, mi je všeč muzika, ki jo igra na klavir. Pri učiteljici Nadi pa športne igre.

Loti Gruškovnjak, 2. r.

V šoli sta moja najboljša prijatelja Matic in Matej. Moja najljubša šolska malica je gres. Med predmeti imam najraje športno in likovno vzgojo. Najraje rišem mucke. Pri telovadbi pa mi je najljubša igra čiščenje dvorane.

Leon Pogačnik, 2. r.

Prigoda iz šolskih klopi – rokopis Neže Benedik (Jeričeve Neže) pri pouku slovenskega jezika

Bile je lep pomladni dan, ki je že nakazoval konec šole. Učiteljica Zofka Benčik nas je spraševala, kaj smo počeli prejšnji popoldne. „Uli smo žagali dila,“ sem bila navdušena. „Deske se reče, ne dila!“ me je popravila. Njene popravke sem jemala resno, zato sem jih naslednji dan pri domaći nalogi upoštevala. Napisala sem takle navštev spisa:

HODILA SEM OB POTOKU

Kot sem se spomnila, kaj sem se naučila v šoli in to zelo direktno upoštevala pri popravitku:

HODESKA SEM OB POTOKU

V tretjem in četrtem razredu nas je učila Jerneja Tolar. Bila je razguzena športnica in športni duh je želela prebuditi tudi v nas. Pri večini ji je to kar dobro uspelo, jaz pa sem se aktivnostim spretno izogibala. Še danes se spominim svojega prvega "gorskega teka" iz Bukovšice v Lasko in nazaj.

Zadnja sem zanipla prisopihala po klancu v Lasko, kjer me je pričakala Katarina in se reko pot nazaj. pričevala, da me more teči hitreje. Kakšno filusko prijateljstvo - Katarina, tega me pozabim nikoli!

Del učencev pred šolo v Bukovščici, maj 2013. Foto: Andrej Bogataj

Dvoletno praznovanje stoletnice Osnovne šole Bukovščica – pregled aktivnosti

Stoletnemu obstoju bukovške šole smo želeli dati poseben pomen, zato smo začeli z učenci praznovanje pripravljati že septembra 2011. V okviru tega praznovanja se je zvrstilo kar nekaj prireditev in drugih dogodkov.

18. 3. 2012 (Uvodna prireditev: Pojdiva skupaj v pomlad)

Uvodna prireditev v praznovanje stoletnice osnovne šole Bukovščica je nosila naslov Pojdivo skupaj v pomlad. To je bil zelo velik dan za naš stari in modri hram učenosti. Z omenjeno prireditvijo se je začelo praznovanje naše šole, učencev, učiteljev, krajanov in celega kraja.

Že septembra smo se začeli z učenci pripravljati na naše praznovanje. Kaj kmalu smo ugotovili, da stoletnica ni samo praznik šole in njenih prebivalcev, pač pa praznik celega kraja in vseh krajanov, saj smo pisali in še pišemo zgodovino vsi, ki smo kakor koli povezani s šolo in njeno okolico.

Tako smo k naši igri povabili tudi prababico in dedka naših učencev, ki sta navihanim fantoma prisluhnila in svetovala, da je tudi šola poleg igre in potepanja po svetu v življenju pomemben člen.

20. 10. 2012 (Odprtje male čistilne naprave in prikaz starih ljudskih iger)

Praznovanje smo nadaljevali ob odprtju male čistilne naprave, ki smo jo postavili v sodelovanju z Razvojno agencijo Sora, in sicer s prikazom starih ljudskih iger. Učenci, oblečeni v stara ljudska oblačila, so v spletu starih ljudskih iger prikazali Abraham 'ma sedem sinov, oreh je naš, rinkce talat, tiča vagat. Nastop so zaključili s hudomušno pesmijo Moj klo-buk ima tri luknje.

3. 2. 2013 (Kulturna prireditev v sodelovanju z bivšimi učenci in krajanji)

Ker šola nismo samo učenci in učitelji, ampak tudi krajanji in bivši učenci, smo v sodelovanju z njimi v mesecu februarju pripravili kulturno prireditev, s katero smo počastili tudi slovenski kulturni praznik. Na prireditvi smo prikazali delovanje KUD-a, pripo-

vedovali in peli o preteklosti, sedanji učenci pa so prikazali, kako kulturo dojemajo danes.

26. 5. 2013 (Zaključna prireditev ob 100-letnici šole v Bukovščici)

V nedeljo smo zaključili dvoletno praznovanje z zaključno prireditvijo. Glavno besedo je imelo 11 učencev, ki so s pesmijo in z besedo zelo nazorno in šaljivo predstavili, kako poteka življenje za šolskimi zidovi. S svojim suverenim in odličnim nastopom so prepričali več kot 200 obiskovalcev, ki so s svojim obiskom nagradili trud učencev in učiteljev. Za družaben zaključek so poskrbele domačinke z domačimi dobrotami, rogisti LD Selca in kvintet z narodnozabavno glasbo. Seveda pa smo bili vsi veseli številnih pohval, še posebej pohvale župana g. Mihe Ješeta in ravnatelja OŠ Ivana Groharja g. Marka Primožiča.

Prireditve so spremljale

še druge aktivnosti

Sodelovanje z domačimi rokodelci

Poleg vseh prireditev, ki smo jih pripravili, smo raziskovali tudi delo lokalnih rokodelcev. Kmalu

smo ugotovili, kako pomemben doprinos in pečat le-ti dajejo našim krajem in šoli. Kar nekaj rokodelcev smo povabili v šolo, občudovali spretnosti in mojstrovine izpod njihovih rok. Vsako delavnico smo zaključili tudi z izdelki naših učencev. Ker so nastajali čudoviti izdelki otrok, smo se povezali z rokodelskim centrom DUO. Tam smo maja 2012 pripravili tudi razstavo izdelkov rokodelcev in učencev ter slikovnega materiala vseh naših delavnic.

Sodelovanje smo zaključili z nagradnim zaključnim strokovnim izletom v Narodno galerijo v Slovenj Gradec, kjer smo si skupaj z našimi lokalnimi rokodelci ogledali razstavo evropskih rokodelcev.

Izid zbornika 100 let šole v Bukovščici

Zbornik vsebuje popis prehojene poti v vseh letih delovanja podružnice. V njem so strnjeni zapisi oseb, ki so bili ali so še povezani s šolo. Spomine na šolo so zapisali nekdanji in sedanji vodstveni delavci, učitelji in učenci. Pomemben del predstavlja šolska kronika, ki odslikava vlogo šole skozi čas, njeno delovanje ter pomen za kraj.

Zbornik je na voljo v PŠ Bukovščica.

Pojdimo skupaj v pomlad, Uvodna prireditev v 100-letnico, 18. 3. 2012. Foto: arhiv PŠ Bukovščica

Vtisi učencev o dvoletnem praznovanju stoletnice

Naša šola je naenkrat doživela kar sto let. Naše priprave na stoletnico so bile ogromne. Trajale so celi dve leti. Poleg priprav pa se je pisal tudi naš – šolski zbornik.

Prva prireditev je bila marca z naslovom Pojdim skupaj v pomlad. S to prireditvijo smo začeli praznovati stoletnico šole.

Druga prireditev je bila oktobra, pripravili smo jo na prošnjo Razvojne agencije ob otvoritvi male čistilne naprave. Na tej prireditvi smo se igrali stare ljudske igre, ki so se jih igrale že naše babice in dedki. Ko se je prireditev končala, smo si zunaj šole ogledali čistilno napravo. Ta čas pa smo Jerneja, Tajda in jaz postregle obiskovalcem bezgov sok, ki smo ga naredili sami.

Tretja prireditev je bila februarja z naslovom Kulturna prireditev v sodelovanju s krajani. Na tej prireditvi smo veliko peli: peli so deklški pevski zbor Bukovški cvet s kitarско spremljavo našega krajana, na citre je igral Leonov ata in zraven je pel njegov prijatelj Marjan, seveda pa je nastopala tudi naša super igralka Mimi (članica KUD-a, ki je nekoč deloval v naši šoli), toliko časa, da je gledalce spravila v smeh, kar ji seveda vedno uspe v trenutku.

No, in končno je prišla zaključna prireditev. Na to prireditev smo se pripravljali zelo dolgo. Pri tej prireditvi smo imeli največ skrbi, saj je bila najbolj naporna do sedaj. Ampak učiteljica je rekla, da smo edina generacija, ki je doživela zaključek stoletnice šole, da smo lahko ponosni nase. In res je bilo tako. Zbrali smo moči in nastopili tako kot na vseh drugih prireditvah. Na to prireditev je prišlo dvesto ljudi ali več. Po končani prireditvi smo bili ponosni nase, bili smo veseli, tremo smo odgnali in vsi smo upali, da smo se jim zdeli zanimivi.

Kar pa smo najbolj pričakovali, je bil zbornik!!! V njem so bili dogodki iz šole včasih. Da je ta knjiga nastala, pa so nam pomagali krajani. Ta knjiga je vsebovala opise: gradnja šole, šolskega okoliša, predstavitev krajanov, zanimivosti iz šolske kronike, spomini na šolo, izjave sedanjih učencev in

tako naprej.

Na tej prireditvi pa smo imeli mikrofone in nastopali smo v dveh dvoranah. Upam, da bo še kdaj tako zanimiva, smešna prireditev, kot je bila ta, in upam, da bi ta šola doživela še dvestoletnico! Uživala sem čisto, čisto vsak trenutek. Zahvaljujem pa se tudi učiteljicam, ker so verjele v nas in da so bile ponosne na nas. Bilo je super!!!

Nika Bernik, 5. r.

Imeli smo sto let šole in takoj smo se začeli pripravljati. Imeli smo štiri prireditve. Prva je bila 18. marca 2012, druga oktobra 2012, tretja 3. februarja 2013, nato pa je sledila še zaključna prireditev 26. maja 2013.

Prvi prireditvi je bilo naslov Pojdim skupaj v pomlad. S to prireditvijo smo stopili naproti ostalim prireditvam. Ko je prišla druga prireditev, smo predstavili nekatere stare igre, kot so npr.: ringce talat, tiča vagat, oreh je naš in Abraham 'ma sedem sinov, ter še malo čistilno napravo, ki jo je dobila naša šola. Ko je prišla tretja prireditev, smo se odločili, da bomo sodelovali s krajani in res smo jih vključili kar nekaj. To so bili: Stane Bončina, Marjan Peternel, Ivan Benedik, Mimi Vilfan in Breda Benedik. Ta prireditev je bila seveda povezana tudi s Francetom Prešernom.

In na koncu je prišla še zaključna prireditev. Tej pa je bilo naslov Zaključna prireditev ob 100-letnici šole. Na to prireditev smo se pripravljali zelo skrbno. Takoj, ko sem videla, koliko imata učiteljici listov v mapi za prireditev, sem se že ustrašila, da se jaz tega ne bom mogla naučiti. A potem, več ko sem znala, bolj sem dojemala, da zame to sploh ni veliko. Koliko skrbi so morale imeti učiteljice, saj so morale skrbeti, da pouk teče naprej, kot mora, da je bil zbornik narejen do prireditve, tretje pa še to, da so naredile vse v zvezi s predstavo. V zborniku so spomini nekdanjih učencev ter učiteljev in pa tudi spomini sedanjih učencev, slike, ki predstavljajo vso zgodovino te šole. In nato je prišla še prireditev. Vsi

Kulturna in pomladna prireditev v sklopu praznovanja 100-letnice, februar 2013. Foto: arhiv PŠ Bukovščica

so nas pohvalili, da smo bili zelo dobri. Na koncu pa smo zunaj imeli še rogiste LD Selca in kvintet, ki je poskrbel za čudovito vzdušje pred šolo.

Če pomislim, vem, da smo bili v obeh letih zelo pridni, saj so nas pohvalili številni krajanji, učiteljice ter celo župan.

Tajda Nastran, 4. r.

Opisal bom dvoletno pripravlanje na stoletnico.

Prvo kot prvo smo povprašali stare starše o starih fotografijah in njihovih spominih. Imeli smo kar 3 začetne prireditve in v nedeljo, 26. maja, zaključno prireditev. Zato smo se pripravljali kar 2 leti. Veliko smo naredili učenci in še 3-krat več učiteljice. V tem času smo pripravili in izdali tudi zbornik.

Prva prireditev je bila: Pojdiva skupaj v pomlad, v kateri se jaz in Aljaž hočeva odpraviti v svet, da nama ne bi bilo več potrebno hoditi v šolo.

V naslednji prireditvi, s katero smo obogatili otvoritev male čistilne naprave, smo se predstavili z veliko ljudskimi igrami:

- oreh je naš,
- rinkce talat,
- Abraham 'ma sedem sinov,

- moj klobuk ima tri luknje.

Potem so na igrišču predstavili še malo čistilno napravo, ki si jo je ogledalo veliko krajanov.

Naslednja prireditev je bila kulturna prireditev v sodelovanju s krajanji. Povezana je bila s Francetom Prešernom oz. slovenskim kulturnim praznikom.

26. maja pa je bila zaključna prireditev ob stoletnici šole. Tokrat smo imeli vsi tremo, saj nas je samo enajst, gledali pa sta nas kar dve dvorani. Bili smo tudi ozvočeni, in to prvič. Program je bil zelo zanimiv in smešen, pa tudi (vsaj zame) kratek. Najbolj čudno mi je bilo to, ker se je dolgoletna učiteljica na šoli Zofka Bernik skoraj zjokala. Ko smo prišli ven, so me nekateri hvalili in trepljali po rami. Po predstavi nas je čakala pogostitev, da te kap. Bilo je deset miz, obloženih s tremi pladnji peciva in z obloženimi kruhki. Potem smo jedli in pili. Najbolj me je čudilo, da so to delali samo meni. Zbornik je bil debel kot zvezek za slovenščino, imel je osemdeset strani. Za prireditev smo se pripravljali zelo dolgo.

Najlepše mi je bilo, ker je prišla celotna moja družina. Za prireditev upam, da sem naredil veliko in da sem se pri igri res izkazal. Želim si, da bi imeli še kakšno stoletnico.

Leon Omerzel, 4. r.

100-letnica šole nam je veliko pomenila. Praznovali smo jo kar 2 leti.

Prva prireditev je bila marca 2012, ki ji je bilo naslov Pojdimo skupaj v pomlad. Ta prireditev mi je bila všeč, ker je bila zabavna in je bilo v njej veliko pesmi. Najboljša pesem mi je bila Jaz pa pojdem na Gorenjsko. Mislim, da smo zažigali.

Druga prireditev je bila oktobra 2012. Pripravili smo jo ob otvoritvi male čistilne naprave. Ta predstava je vključevala stare ljudske igre, ki so se jih igrali še naši dedki in babice. Te igre so bile: oreh je naš, rinkce talat, tiča vagat in Abraham ima 7 sinov. Ta prireditev me je najbolj navdušila, ker smo imeli stare obleke in kitke.

Tretja prireditev je bila februarja 2013. Prireditev smo pripravili ob kulturnem prazniku. Tokrat so imeli glavno besedo krajan. Pri tej prireditvi sem s sestro Tjašo recitirala pesem.

Četrta prireditev je bila najboljša. Imeli smo en mlaj pred vhom in en mlaj pred vhom v Knapu. Imeli smo ozvočenje in ljudje so napolnili kar dve dvorani. Za to prireditev smo se pripravljali zelo dolgo. Pri tem smo izdali tudi zbornik, ki je vseboval 80 strani. V zborniku so poglavja o šoli in učencih. Mislim, da je bila to najboljša prireditev, saj smo "razturali" in vsi so nas hvalili.

V vse prireditve smo vložili veliko truda in vem, da nam je uspelo odlično proslaviti stoti rojstni dan šole.

Jerneja Mediževac, 5. r.

Projekti za v prihodnje

Z učenci Podružnične šole Bukovščica sodelujemo v različnih projektih. Eden izmed njih je tudi projekt Zelišča, v okviru katerega smo pred šolo zasadili zeliščni vrt. Vsako leto v povezavi z zeliščnim

vrtom izvedemo dve delavnici.

Raziskovali smo lokalne rokodelce, ki smo jih tudi povabili v šolo in z njihovo pomočjo so otroci ustvarili svoje lastne izdelke. V okviru tega raziskovanja smo se povezali tudi z rokodelskim centrom DUO, kjer smo imeli meseca maja 2012 tudi razstavo zbranega materiala o rokodelcih in njihovem delu. S centrom še vedno sodelujemo in načrtujemo nove projekte.

Zahvale

Dvoletno praznovanje in vse aktivnosti v okviru stoletnice so dobile svoj smisel in širino ob pomoči številnih udeležencev.

Že omenjene prireditve so nastale v sodelovanju s številnimi krajan, ki so pripravili glasbene in dramske točke ter delili z obiskovalci različne prigode in anekdote iz šolskih klopi. Tako so skupaj s sedanjimi učenci in njihovimi točkami oblikovali vsakokrat pester program prireditev, za kar se vsem skupaj iskreno zahvaljujemo.

Zahvala velja tudi vsem, ki so nam pomagali pri pripravi zbornika s svojimi spomini, prispevki, starimi in malo manj starimi fotografijami, nasveti. Na tem mestu so imeli pomembno vlogo številni sponzorji s svojimi denarnimi prispevki in so navedeni v zborniku.

Domačinkam se zahvaljujemo za vse dobrote, s katerimi so se posladkali številni obiskovalci naših prireditev. Tako smo naše prireditve velikokrat zaključili s prijetnim druženjem, klepetom in obujanjem številnih spominov, tudi ob spremljavi rogistov LD Selca in kvinteta.

Pri pripravi scene za zaključno prireditev, razstave in okolice šole so nam s svojimi idejami in delom pomagali številni krajan, ki se jim ob tej priložnosti še enkrat iskreno zahvaljujemo.

Zahvala tudi uredniku Železnih niti za možnost objave tega prispevka.

Literatura:

Zbornik *100 let šole v Bukovščici*. Ur. Benedik, E., Eržen, T., Košič, Z., Magajne Germ, A., Potočnik, M., Šušteršič, T. Osnovna šola Ivana Groharja Škofja Loka, maj 2013.